

A ס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף ק בבא קמא
Some of the topics we will learn about include.

המראה דינר לשולחני ונמצא רע

A person showed someone else's coin to a moneychanger who authenticated the coin and based on that he accepted the coin for payment, but later discovered that the coin was disqualified.

Is the שולחני obligated to compensate that person for his loss?

לפנים משורת הדין

A person is obligated to go beyond the letter of the law, even when he cannot Halachically be compelled to do so.

The source in the Braisa for רבי מאיר's opinion of

דאין דינא דגרמי

One is liable for damages that were caused indirectly.

The Mishnah's three Halachos regarding a צבע, one who dyes wool:

1.

הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה

נותן לו דמי צמרו

If a person gave his wool to a dyer and his pot burnt the wool, the צבע must pay for the wool.

2.

צבעו כאור

If the צבע used inferior dye to color the wool;

אם השבח יתר על היציאה

נותן לו את היציאה

If the value of the improvement to the wool exceeded the צבע's expenses, the owner pays him only the lesser amount of the יציאה, but he does not pay him for his work.

ואם היציאה יתירה על השבח

נותן לו את השבח

If the צבע's expenses exceeded the value of the improvements, the owner pays him only the lesser amount of the שבח, but he does not also pay him for his work.

B 3.

The Machlokes רבי יהודה and רבי מאיר regarding

לצבוע לו אדום וצבעו שחור

שחור וצבעו אדום

If the person told the אומן to dye it red, but he mistakenly dyed it black, or vice versa;

A

המראה דינר לשולחני
ונמצא רע

לפנים משורת הדין

דאין דינא דגרמי

הנותן צמר לצבע
והקדיחו יורה
נותן לו דמי צמרו

צבעו כאור

אם השבח יתר על היציאה
נותן לו את היציאה

ואם היציאה יתירה על השבח
נותן לו את השבח

B

Machlokes

רבי מאיר - רבי יהודה
regarding

לצבוע לו אדום
וצבעו שחור

שחור
וצבעו אדום

1 So let's review ...
 The Gemara in the previous Daf mentioned two contradicting Braisos regarding
 המראה דינר לשולחני ונמצא רע
 A person showed someone else's coin to a moneychanger who authenticated the coin and based on that he accepted the coin for payment, but later discovered that the coin was disqualified.
 The first Braisa rules
 אומן פטור
 הדיוט חייב
 If he was an experienced שולחני, he is not liable to replace the coin, but if he was an amateur, he is liable to replace the coin.
 While the second Braisa rules
 בין אומן בין הדיוט
 חייב
 Regardless of whether the שולחני was experienced or not, he is liable.
 רב פפא explains there is no contradiction:
 The first Braisa that rules פטור, refers to
 כגון דנכו ואיסור
 דלא צריכי למיגמר כלל
 An expert שולחני such as נכו and איסור who do not need to study the coins;
 And he is not a פושע, negligent, because
 טעו בסיכתא חדתא דהיא שעתא
 דנפק מתותי סיכתא
 He erred in that he was not aware that the government had just issued a new coin and disqualified this one.
 Therefore, he is פטור.
 While the second Braisa that rules חייב refers to an average שולחני who does need to study the coins, and since he did not do so, he was a פושע.
 Therefore, he is חייב.
 =====

2 The Gemara proceeds with an incident of רבי חייא who erred in authenticating a coin, and even though he was an expert שולחני and פטור, he nonetheless replaced the coin, because
 לפנים משורת הדין הוא דעבד
 A person is obligated to go beyond the letter of the law, even when he cannot, Halachically, be compelled to do so.
 As רב יוסף cites the source in the Pasuk that in which יתרו told משה רבינו
 והודעת להם את הדרך ילכו בה
 ואת המעשה אשר יעשון
 והודעת להם
 זה בית חיייהם
 As Rashi explains
 תלמוד תורה
 To learn Torah
 את הדרך
 זו גמילות חסדים
 To act with kindness
 ילכו
 זו ביקור חולים
 To visit the sick
 בה
 זו קבורה
 To bury the dead
 את המעשה
 זה הדין
 To do as the Halachah requires
 אשר יעשון
 זו לפנים משורת הדין
 And to do even more than the Halachah requires.

1 Two contradicting Braisos

המראה דינר לשולחני ונמצא רע
 A person showed someone else's coin to a moneychanger who authenticated the coin and based on that he accepted the coin for payment, but later discovered that the coin was disqualified.

אומן פטור **אומן פטור**
הדיוט חייב **הדיוט חייב**

רב פפא

While the second Braisa that rules חייב refers to an average שולחני who does need to study the coins, and since he did not do so, he was a פושע. Therefore, he is חייב.

כגון דנכו ואיסור
דלא צריכי למיגמר כלל
 An expert שולחני such as נכו and איסור who do not need to study the coins; And he is not a פושע, because
טעו בסיכתא חדתא דהיא שעתא דנפק מתותי סיכתא
 He erred in that he was not aware that the government had just issued a new coin and disqualified this one.

2

רבי חייא
 who erred in authenticating a coin and even though he was an expert שולחני and פטור, he nonetheless replaced the coin, because
לפנים משורת הדין הוא דעבד

As רב יוסף cites the source in the Pasuk in which יתרו told משה רבינו

והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון

15 אֵינִיאוֹת חֹסְדִים 15 קְבוּרָה 15 בִּיקוּר חוֹלִים 15 אֶסְנִים
 5ב בית חיייהם תלמוד תורה 5ב בדין

3 The Gemara proceeds with another incident in which ריש לקיש showed a coin to רבי אלעזר and told him **חזי דעלך קא סמכינא**
Be careful, as I am depending on you.

The Gemara explains that ריש לקיש told him this

דאי משתכח בישא

בעינא לאיחלוסי לך

So that if the coin was disqualified, רבי אלעזר would be liable to replace the coin;

And although the damaged was caused indirectly;

ריש לקיש rules like רבי מאיר who holds

דאין דינא דגרמי

One is liable for damages that were caused indirectly.

As the Braisa states

מחיצת הכרם שנפרצה

אומר לו גדור

If a vineyard borders a field in which תבואה is growing, there must be a wall that separates both fields. If the wall broke, the owner of the כרם is told to repair it before the grain grows an additional 1/200th of the existing grain which would then prohibit the entire field.

נפרצה

אומר לו גדור

If the wall broke a second time, the owner of the כרם is again told to repair it.

נתייאש ממנה ולא גדרה

ה"ז קידש וחייב באחריותו

If the owner of the כרם did not repair the wall and the תבואה grew 1/200th, the תבואה in the other field becomes כלאי הכרם and is אסור בהגאה, forbidden in all benefits; and even though this was merely גרמי, the damage was caused indirectly by his grapevine, the owner of the כרם is liable to pay the owner of the other field. Clearly, the Braisa holds

דאין דינא דגרמי

And Tosfos adds that this Braisa also concurs with another opinion of רבי מאיר who holds elsewhere

אדם אוסר דבר שאינו שלו

A person can cause an item to become forbidden even though it does not belong to him.

The Gemara mentions three other rulings of רבי מאיר in which he seemingly holds

דאין דינא דגרמי

However, the Gemara rejects these proofs, because they each refer to a case of

דקא עביר בידים

He caused the היזק directly, and it was not גרמי, indirectly.

3 showed a coin to רבי אלעזר and told him **חזי דעלך קא סמכינא**
Be careful, as I am depending on you.

ריש לקיש told him this

דאי משתכח בישא בעינא לאיחלוסי לך

That if the coin was disqualified,

רבי אלעזר would be liable to replace the coin;

And although the damaged was caused indirectly;

ריש לקיש rules like רבי מאיר who holds

דאין דינא דגרמי

One is liable for damages caused indirectly.

מחיצת הכרם שנפרצה

אומר לו גדור

If a vineyard borders a field in which תבואה is growing, there must be a wall that separates both fields.

If the wall broke, the owner of the כרם is told to repair it before the grain grows an additional 1/200th of the existing grain which would then prohibit the entire field.

נפרצה – אומר לו גדור

If the wall broke a second time, the owner of the כרם is again told to repair it.

נתייאש ממנה ולא גדרה

ה"ז קידש וחייב באחריותו

If the owner of the כרם did not repair the wall and the תבואה grew 1/200th, the תבואה in the other field becomes כלאי הכרם and is אסור בהגאה,

Even though this was merely גרמי, as the damage was caused indirectly by his grapevine, the owner of the כרם is liable to pay the other owner.

Clearly, the Braisa holds

דאין דינא דגרמי

רבי מאיר

אדם אוסר דבר שאינו שלו

A person can cause an item to become forbidden even though it does not belong to him.

4

1.
The סנהדרין in סתם משנה states
דן את הדין
'זיכה את החייב חייב את הזכאי וכו'
If a judge issued an erroneous ruling,
מה שעשה עשוי
וישלם מביתו
The ruling stands, and he must reimburse the innocent party, because
שנטל ונתן ביד
Regarding זיכה את החייב he actually took a משכון from the claimant and returned it to the defendant, and regarding חייב את הזכאי, he took the money from the defendant and paid the claimant.

2.
The next Mishnah states
לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום
רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו
Because
התם קעביד בידיים
He actually dyed the wool.

3.
The משנה in סתם מלאים states
המסכך גפנו על גבי תבואתו של חבירו
הרי זה קידש וחייב
If a person spread his grapevine over someone else's תבואה, the תבואה becomes כלאי הכרם and is forbidden in all benefits, and the owner of the כרם must reimburse the owner of the תבואה, because
קא עביד בידיים
He actually spread the grapevine.
=====

4

1
דן את הדין
זיכה את החייב חייב את הזכאי וכו
If a judge issued an erroneous ruling,
מה שעשה עשוי – וישלם מביתו
The ruling stands,
and he must reimburse the innocent party,

Because
שנטל ונתן ביד
Regarding זיכה את החייב
he actually took a משכון from the claimant and returned it to the defendant.
Regarding חייב את הזכאי
he took the money from the defendant and paid the claimant.

2
לצבוע לו אדום וצבעו שחור
שחור וצבעו אדום
רבי מאיר אומר
נותן לו דמי צמרו

Because
התם קעביד בידיים
He actually dyed the wool.

3
המסכך גפנו על גבי תבואתו של חבירו
הרי זה קידש וחייב
If a person spread his grapevine over someone else's תבואה, the תבואה becomes כלאי הכרם and is forbidden in all benefits, and the owner of the כרם must reimburse the owner of the תבואה

because
קא עביד בידיים
He actually spread the grapevine.

5 Zug Di Mishnah

הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה
נותן לו דמי צמרו

If a person gave his wool to a dyer and his pot burnt the wool, the צבע must pay for the wool, because he was פושע.

צבעו כאור

If the צבע used inferior dye to color the wool;

אם השבח יתר על היציאה

נותן לו את היציאה

If the value of the improvement to the wool exceeded the צבע's expenses, the owner pays him only the lesser amount of the יציאה, but he does not pay him for his work.

ואם היציאה יתירה על השבח

נותן לו את השבח

If the צבע's expenses exceeded the value of the improvements, the owner pays him only the lesser amount of the שבח, but he does not pay him for his work.

The Mishnah continues

לצבוע לו אדום וצבעו שחור

שחור וצבעו אדום

If the person told the אומן to dye it red, but he mistakenly dyed it black, or vice versa;

רבי מאיר says

נותן לו דמי צמרו

The אומן pays the owner only for his wool, but not for the שבח, because as the Gemara in דף צ"ה explains רבי מאיר holds

שינוי קונה

A שינוי changes the object's status, and the צבע acquired the שבח through the change to the wool's color.

הרבי יהודה disagrees and says as before

אם השבח יתר על היציאה

נותן לו את היציאה

ואם היציאה יתירה על השבח

נותן לו את השבח

The צבע receives only the lesser amount, because as

Tosfos in דף צ"ה explains;

לפי שאין מתכוין לקנותו

The צבע does not acquire the שבח through the שינוי, because he did not intend to acquire the שבח, as the שינוי was only done בשוגג, accidentally.

5

משנה

הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה
נותן לו דמי צמרו

If a person gave his wool to a dyer
and his pot burnt the wool,
the צבע must pay for the wool, because he was פושע.

צבעו כאור

If the צבע used inferior dye to color the wool;

ואם היציאה יתירה על
השבח
נותן לו את השבח

If the צבע's expenses
exceeded the value of the
improvements,
the owner pays him only
the lesser amount of the שבח,
but he does not pay him
for his work.

אם השבח יתר
על היציאה
נותן לו את היציאה

If the value of the
improvement to the wool
exceeded the צבע's expenses,
the owner pays him only the
lesser amount of the יציאה,
but he does not pay him
for his work.

לצבוע לו אדום וצבעו שחור
שחור וצבעו אדום

If the person told the אומן to dye it red,
but he mistakenly dyed it black, or vice versa;

רבי ירמיה

אם השבח יתר
על היציאה
נותן לו את היציאה
ואם היציאה יתירה
על השבח
נותן לו את השבח
לפי שאין מתכוין
לקנותו

The צבע receives only the
lesser amount, because

רבי מאיר

נותן לו דמי צמרו
The אומן pays the owner
only for his wool,
but not for the שבח
because רבי מאיר holds
שינוי קונה
A שינוי changes the object's
status, and the צבע acquired
the שבח through the change
to the wool's color.

6 However, רבי מאיר does agree that in the second case of צבעו כאור
 Even though there was a שינוי, the owner pays him only the lesser amount, because as Rashi explains
 מזיק בכוונה הוא לפיכך ידו על התחתונה
 The change was done במזיד, intentionally, and therefore as the Gemara in Daf ה"צ explains רבי מאיר holds
 במזיד קניס
 The חכמים initiated a penalty that one does not acquire שבה through a שינוי that was intentional. However,
 בשוגג לא קניס
 The חכמים did not initiate the קנס if the שינוי was not intentional.

6 However, רבי מאיר does agree that in the second case of
צבעו כאור
 Even though there was a שינוי,
 the owner pays him only the lesser amount,
 because as Rashi explains
 מזיק בכוונה הוא – לפיכך ידו על התחתונה
 The change was done במזיד,
 Therefore as the Gemara explains
 רבי מאיר holds
במזיד קניס
 The חכמים initiated a penalty that one does not
 acquire שבה through a שינוי that was intentional.
 However,
בשוגג לא קניס
 The חכמים did not initiate the קנס
 if the שינוי was not intentional.